

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 marca 2023 r.,
sprawy **E. R. i Ł. S.**
skazanych z 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i in.
z powodu kasacji wniesionych przez obrońców,
od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt IV Ka 605/22
częściowo zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt VII K 14/22.

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne;**
- II. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanych w częściach na ich przypadających.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z 23 maja 2022 r., sygn. akt VII K 14/22, uznał oskarżonego Ł. S. za winnego popełnienia:

1. przestępstwa opisanego w pkt. IV aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 56 ust. 3 ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za ten czyn przy zastosowaniu art. 60 § 2 pkt 2 i § 6 pkt 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w ilości 200 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 200 zł (pkt 8);

2. przestępstwa opisanego w pkt. V aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 62 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii i za ten czyn wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt 9).

Na podstawie art. 45 § 1 k.k. w związku ze skazaniem w pkt. 8 wyroku orzekł od oskarżonego przepadek na rzecz Skarbu Państwa kwoty 6000 zł tytułem równowartości osiągniętej z popełnienia przestępstwa korzyści majątkowej (pkt 10). Na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w pkt. 8 i 9 wyroku połączył i wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 11), zaliczając na jej poczet okres tymczasowego aresztowania w sprawie (pkt 12). Na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w związku ze skazaniem w pkt. 8 i 9 wyroku orzekł o dowodach rzeczowych (pkt 13, 14). Nadto, zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4296,80 zł tytułem zwrotu wydatków oraz kwotę 8300 zł tytułem opłat (pkt 21).

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wyrokiem z 27 września 2022 r., sygn. akt IV Ka 605/22:

1) zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że:

- a) z podstawy prawnej wymiaru kary wymierzonej Ł.S. w pkt. 8 zaskarżonego wyroku wyeliminował przepis art. 60 § 2 pkt 2 k.k. i art. 60 § 6 pkt 3 k.k. i podwyższył wymiar kary pozbawienia wolności za ten czyn do 2 lat i 3 miesięcy;
- b) wymiar orzeczonej wobec oskarżonego w pkt. 9 kary pozbawienia wolności podwyższył do 1 roku i 6 miesięcy,
- c) rozwiązując karę łączną z pkt. 11 zaskarżonego wyroku, za zbiegające się przestępstwa zarzucane Ł. S. w pkt. IV i V aktu oskarżenia, a przypisane w pkt. 8 i 9 zaskarżonego wyroku, wymierzył karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

2) w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. Rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 4).

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca Ł. S., który zaskarżył go w całości i zarzucił:

- I. obrazę przepisów postępowania, a to art. 29 § 1 k.p.k. poprzez rozpoznanie sprawy w składzie sprzecznym z przepisami ustawy, albowiem przy rozpoznawaniu sprawy brała udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie

określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, co w konsekwencji spowodowało naruszenie niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania w myśl art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.;

II. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 60 § 2 pkt 2 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i błędne przyjęcie przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, że fakt przyznania się, sprowadzenie na siebie odpowiedzialności karnej w większym zakresie niż wynikającej z pierwotnego brzmienia zarzutów (Ł.S. podał większe ilości substancji) nie stanowi podstawy do nadzwyczajnego złagodzenia kary, podczas gdy norma art. 60 § 2 pkt 2 k.k. nie wyklucza możliwości nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec faktu przyznania się, wyrażenia skruchy, podania nowych okoliczności przez podejrzanego/oskarżonego, pozytywnej prognozy kryminologicznej, bo właśnie to składa się na pojęcie postawy sprawcy, a wręcz w ocenie obrony Sąd winien nadzwyczajnie złagodzić karę w tej sytuacji, co też Sąd I instancji prawidłowo uczynił;

III. rażąco niewspółmierność kary łącznej 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy ocena wszystkich okoliczności sprawy oraz właściwości skazanego uzasadniała wymierzenie kary w dużo niższym wymiarze, zwłaszcza, iż skazany współpracował z organami, podał organom informacje dotyczące czynu, które nie były wcześniej znane, co doprowadziło do przypisania mu winy i wymierzenia kary, doznał on już negatywnych konsekwencji czynu, aktualna jego postawa uzasadnia przyjęcie pozytywnej prognozy kryminologicznej.

Wskazując na te zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy celem jej ponownego rozpoznania.

Prokurator Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w odpowiedzi na kasację obrońcy tego skazanego wniósł o jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że kasację od powołanego wyżej wyroku odwoławczego wniósł również obrońca E. R., jednak z uwagi na to, że wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia z 22 marca 2023 r. złożył jedynie obrońca Ł. S., niniejsze uzasadnienie ograniczone jest wyłącznie do kasacji obrońcy tego skazanego.

Przypomnieć należy, że kasację wnosi się od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.) z powodów wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.).

Obrońca w pkt. I kasacji, jak podkreślał na polecenie skazanego, sformułował zarzut naruszenia prawa procesowego tj. art. 29 k.p.k., uzasadniając, iż doszło do rozpoznania przedmiotowej sprawy w składzie sprzecznym z przepisami ustawy, co jednocześnie powodowało wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zarzut dotyczący nienależytej obsady sądu okazał się jednak nietrafny.

Zauważyć bowiem należy, że powołana w kasacji uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA 1-4110-1/20, wbrew wywodom skarżącego, wcale nie prowadzi do wniosku, że wydanie orzeczenia przez sąd karny, obsadzony m.in. przez sędziego sądu powszechnego powołanego na urząd na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) z tego tylko powodu jest dotknięte uchybieniem rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej. W przywołanej uchwale znajduje się bowiem zastrzeżenie, że warunkiem stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w rozważanej sytuacji procesowej (według stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w tej uchwale) jest wadliwość procesu powoływania, która w konkretnych okolicznościach, może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 74 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Oznacza to zatem, że aby doszło do stwierdzenia podnoszonej przez skarżącego naruszenia należy wykazać i uzasadnić, jakie to konkretne okoliczności wskazują na naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności w danej sprawie. Automatyzm w stwierdzaniu uchybienia procesowego stanowiącego postawę niniejszej kasacji kategorycznie

wyklucza się w dość jednolitym orzecznictwie, w którym jednocześnie nie aprobuje się stanowiska, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie konkursu przez KRS uformowaną po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności, a co za tym idzie każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. np. postanowienia: z 18 sierpnia 2022 r., sygn. akt II KS 15/22, z 31 sierpnia 2022 r., sygn. akt II KK 85/22, z 5 stycznia 2022 r., sygn. akt IV KK 590/21). Ta bowiem bezwzględna przyczyna odwoławcza, oczywiście rozważana w kontekście treści powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego i rozumieniu tej instytucji procesowej, odbiegającej zresztą w sposób zasadniczy od dotychczasowej wykładni art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ma miejsce jedynie wówczas, gdy wadliwość procesu nominacyjnego, w konkretnych okolicznościach, narusza standard niezawisłości i bezstronności, do stwierdzenia czego konieczna jest nie tylko abstrakcyjna konstatacja o braku niezależności Krajowej Rady Sądownictwa od wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, ale wykazanie konkretnymi okolicznościami, że wpływ taki, w określonej procedurze nominacyjnej miał miejsce. Treść sformułowanego w kasacji zarzutu, który jak zaznaczył skarżący wypełniała jedynie wolę mocodawcy, nie dostarczyła jednak realnych podstaw, nakazujących powzięcie wątpliwości co do bezstronności któregośkolwiek z członków składu Sądu II instancji.

Podkreślić jednocześnie trzeba, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 uznał, że uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I 4110 1/20, jest niezgodna z: a) art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; b) art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.); c) art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP), co oznacza, że jest nimi związany także Sąd Najwyższy. Na skutek przytoczonego wyroku Trybunału

Konstytucyjnego, uchwała Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., przestała obowiązywać i wywiera obecnie skutków prawnych, polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21, z 18 lutego 2021 r., sygn. V KK 506/20, oraz 23 września 2021 r., sygn. IV KZ 37/21 i z 5 stycznia 2022 r., IV KK 590/21). Aktualnie ma charakter jedynie argumentacyjny, przy czym, jak już wyżej wskazano, nawet jej treść nie prowadzi do wniosku o możliwości automatycznego podważania orzeczeń wydanych przez sędziów sądów powszechnych powołanych w aktualnie istniejącej procedurze nominacyjnej. Zważyć przy tym należy, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawach połączonych C-562/21 PPU i C-563/21 PPU Openbaar Ministerie wprost stwierdził, iż fakt, że organ taki jak Krajowa Rada Sądownicza, uczestniczący w procesie powoływania sędziów, składa się w przeważającej mierze z członków wybranych przez władzę ustawodawczą, nie może sama w sobie prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezawisłości sędziów wyłonionych w tym procesie (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, pkt 55, 56) (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22 lutego 2022 r., C-562/21 PPU).

Kolejny zarzut kasacji (pkt II) jest również bezzasadny. Nadzwyczajne złagodzenie kary (art. 60 § 2 pkt 2 k.p.k.) jest instytucją stosowaną fakultatywnie, w ramach przysługującej sądowi swobody kształtowania wymiaru kary (art. 53 § 1 *in principio* k.k.). Jej niezastosowanie w konkretnym wypadku, należy do sfery uznania sędziowskiego i nie może prowadzić do wniosku o naruszeniu prawa materialnego. Zasadność decyzji procesowej w zakresie zastosowania lub niezastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary może być kontestowana wyłącznie przez pryzmat zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych lub rażącej niewspółmierności kary, które nie należą z kolei do kręgu postaw kasacyjnych (art. 523 § 1 k.p.k.).

Taka sytuacja zachodzi także na gruncie niniejsze sprawy. Dostrzec bowiem należy, że Sąd II instancji, uwzględniając zarzut prokuratora i dokonując odpowiedniej korekty orzeczenia Sądu Rejonowego, wyjaśnił z jakiego powodu zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec Ł. S. nie było

zasadne. W ocenie kontrolującego Sądu, wobec tego oskarżonego nie zaistniały żadne wyjątkowe okoliczności, które nakazywałyby zastosowanie art. 60 k.k. Ł. S. poza samymi deklaracjami współpracy z orangami ścigania, w rzeczywistości nie wykazał żadnych istotnych informacji odnośnie procederu handlu narkotykami. Przyznanie się do winy, skrucha, niekaralność, podjęcie terapii nie mogą natomiast decydować o nadzwyczajnym złagodzeniu kary, czyli wymierzeniu jej poniżej dolnego progu ustawowego zagrożenia, gdyż są tylko naturalnymi okolicznościami łagodzącymi, rzutującymi na wymiar kary, lecz w ramach sankcji przepisu, który naruszył oskarżony.

Ostatni zarzut kasacyjny (pkt III) jest niedopuszczalny w związku z kategoryczną treścią art. 523 § 1 zdanie drugie k.p.k. W tym przepisie ustanowiono generalną zasadę wykluczającą oparcie kasacji na zarzucie niewspółmierności kary. Wprawdzie istnieje możliwość podniesienia zarzutu rażącej niewspółmierności kary obok innych zarzutów, w szczególności jako konsekwencja rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, gdy uchybienia te mogły wpłynąć na wymierzenie kary rażąco niewspółmiernej, jednak taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszej sprawie.

Nie znajdując zatem postaw do uwzględniania kasacji, orzeczono jak w pkt I postanowienia, na podstawie art. 633 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego.

ał